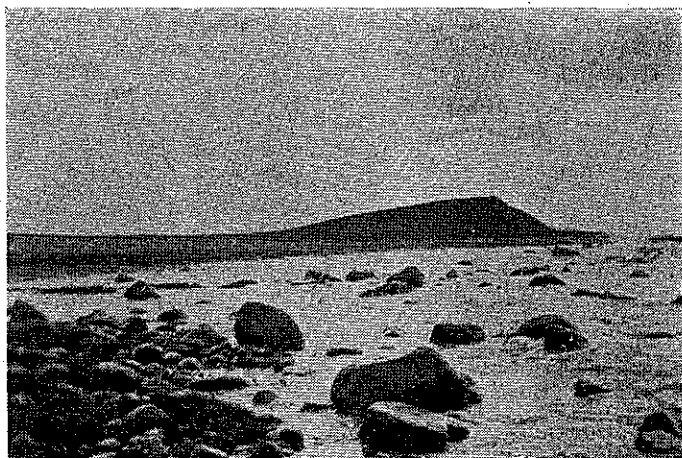

Ordrup Næs

af

L. AASKLINT

Ordrup Næs med Brændeklint.

En frisk og saltvandskrydret Sommerbrise stryger blidt ind fra Nekseløbugten, og blaa, blinkende Bølger vugger stille ind med smaa, kaade Kluk mod Sønderstrandens stumpede Stenrev. Blaa og hvide Muslingeskaller i Tusindtal mellem smaa, tætte Tangruller, som gnistrende Perlemønstre paa mørkebrunt Stof, bølgespredt over Revlens fine, hvide Sand. Ovenfor et langt og bredt Bælte af vissengrøn Marehalm med svage, vemodigt syngende Hvisletoner i de stive, strittende Stængler.

Lave Skrænter med graagrønne, krybende Krat af stormkuede Slaaen, der strækker deres Grene tæt langs Skræntens Vold og skærmer og skjuler Indgangen til Røde-Mikkels lune Hulebo. Yderst paa Næbbet spredte Flokke af graa, græssende Faar og hvide Lam og Maagesvømmens viltre Vingesus over Brændeklints høje, grønne Brinker.

Tæt bag det lave Stenrev staar den lodrette, gule Lerskrænt som en Forpost, der møder Havets haarde Hærgen. Buldrende og brølende bryder Bølgerne mod dens Fod, naar ved Efteraarstide en stiv Nordvestenstorm sætter Strømmen strid ind fra Kattegat. De store graa Stenblokke bryder med stadig Trods Strømmens Magt og knuser Bølgerne til fint fygende Skumstøv, der som et tæt Taagetæppe slynges ind over Skrænterne. Under et saadant Uvejr er Nordvestkysten her vild og dyster. Men nu ligger Stranden lys og venlig, badet i Sommersolens straalende Lys, der lægger en varm Farvetone over de store, graa Sten og kaster et gyldent Skær over de blege, forpjuskede Strandgræsser, der hist og her spætter de golde, graa Stenrevler. Men indenfor Strandvolden ligger store, stille Moser med grønt Siv og vuggende Rør, hegnet med en lav Ring af gamle, græsklædte Jordvolde.

Bag Moserne igen bløde, brune Bakkehæld i Stigen og Fald, klædte i Lyng med mørkegrønne Knapper af vild Kløver. Mod Nord Svaleklints lerede Skrænter med visentgult, forblæst Græs og med den gamle, ensomme, vejrbitte Tjørnebusk paa Toppen.

Længere inde stejle Klinter med blafrende Bævreasp, som klamrer sig til den smuldrende Skrænt med et Væv af graa, krogede Rødder. Ved Hulbæksø stod de ærværdige, hundreedaarige, mosspættede Hvidtjørne. Gamle kær-

nesunde Kæmper, der fra Arilds Tid har staaet her i Læ Østen for Skrænten. Nu staar de her ikke mere. — — — Folk, der er fuldstændig blottet for Forstaaelse af det skønne og ejendommelige i Naturen, har, hensynsløst og for ussel Vindings Skyld, hugget dem om.

Vandalisme! Hærværk!

Dybt i en Lavning og indrammet af et tæt Krat af Birk og El ligger den smukke Lægsmose med sine prægtige Aakander flydende paa det stille Vand. Midt paa Næsset troner Brummelhøj oldtidsgraa, hybenkranset og timiansduftende, og Digebakken, bred og buet, i en lang Kappe af mørkegrønne Naaetræer, der spejler deres tykke Topskud i Yssingkærs blanke Mosedyb.

Langt inde Loenhøj, lav og liden, skæmmet og skaaret af skarpe, jordgriske Plovjern, Næskrogens blide, bløde Runding og Hvideklint med sin Vrimmel af vilde Roser og inderst inde den store, tavse Bauta Højestenen, rejst af Oldtidens Folk for Tusinder af Aar siden. — — Eller er den maaske en Vikingebauta, som aldrig fik ristet de talende Tegn, der skulde tolke en stor Høvdings Hæder? Ingen kan vide det, thi Stenen staar tavs og tung og tier om svundne Slægters Saga. — —

— — Det er det vidunderlige, dragende Eventyrrige, vinkelbøjet i Bølgebruset. Det friske, skønne Sommerland, Ordrup Næs, i Vindens Sus og Solens Glød.

Det er Næsset, som vi kender det i Dag. Men hvorledes saa det ud for Tusinder af Aar siden, da Manden med Flintøkse boede herude? For nogle faa Aar siden blev der af Nationalmuseet foretaget en Udgravning af den gamle Stenalderboplads yderst paa Næbbet. Der blev da fremdraget en stor Mængde Redskaber og Vaaben, som tilsyneladende stammede fra den ældre Stenalder, og man var vel nogenlunde sikker paa, at det var Folk fra den Tid, der havde haft deres Hjem her. Men saa en Dag blev der, dybt nede i det mørke Kulturlag, fundet Ting, som fortalte noget helt andet. Det var Brudstykker af en smuk Flintøkse, der ganske tydeligt viste, at de hørte til i en noget senere Tid. Det blev saa nødvendigt at kuld-kaste den første Tidsfæstelse af Bopladsen og gaa over til den Anskuelse, at de Folk, der dengang boede her, maatte være en Stamme, som stod paa et meget lavt Kul-

turtrin og som saa, fortrængt af de omboende Stammer, var henvist til at leve deres Liv helt herude i det barske Øde.

Paa en eller anden Maade er de saa kommet i Besiddelse af dette gode Flintvaaben, og vi vil nu, ved Fantasiens Hjælp, forsøge at finde ud af, hvorledes dette kunde ske.

— — — Der hvor Sønderstrandens skarpe Krog gaar ind og danner Næbbets Rod, ligger et Terræn af gamle Strandvolde, som i Forbindelse med de store Moser længere inde danner en Lavning, der strækker sig mod Nordvest helt over til Vandet paa den anden Side, og som paa en Maade skiller Næbbet fra det øvrige Næs.

Husker man nu, at der ved Udgravningen blev afdækket nogle gamle Fyrsteder, der laa lige nedenfor Bopladsen, og som tydeligt nok var bygget paa en gammel Strandbred, mere end tre Meter højere end den nuværende, saa forstaar man, at Lavningen med Moserne dengang var et smalt Bælte, som skilte Næbbet fra. Bopladsens Folk var altsaa Øboere.

En maanelys Sommernat stager nogle af Øens Mænd over det smalle Vand og gaar i Land paa Næssets Grund. I smaa Flokke jager de Vildtet i det forblæste Krat, som næsten dækker hele Næsset, og Byttet er ikke saa helt ringe. Et Par af Mændene, der er naaet noget ind paa Næsset, opdager nu, at der ogsaa fra en af de andre Bopladser er Nattejægere ude, og at en af disse har vovet sig noget langt ud paa det vildsomme Næs. Lydløst gaar der Ilbud efter Hjælp, og en Stund efter er han omringet. Det er en ung, kraftig Mand, Stærke Arn, fra en af Bopladserne længere inde. Uden at ænse den Skæbne, han ved, der venter ham, betragter han Mændene fra Øen med et haanligt Smil. En kluntet Kerneøkse bag ham blinker i Maanelyset, og et susende Slag rammer hans Hoved. Med et kvalt Skrig styrter han til Jorden, og hans Vaaben, den store, smukke Flintøkse, glider ud af hans Haand. Et skingrende Signal, efterfulgt af en Lyd omtrent som en stor Rovfugls hæse Skrig, kalder hurtigt Ømændene sammen. Den faldne Jægers Vaaben og hans Jagtbytte, en ung Hjortekalv, bliver straks samlet op, og med Hadets onde Glimt i Øjnene undersøger Mæn-

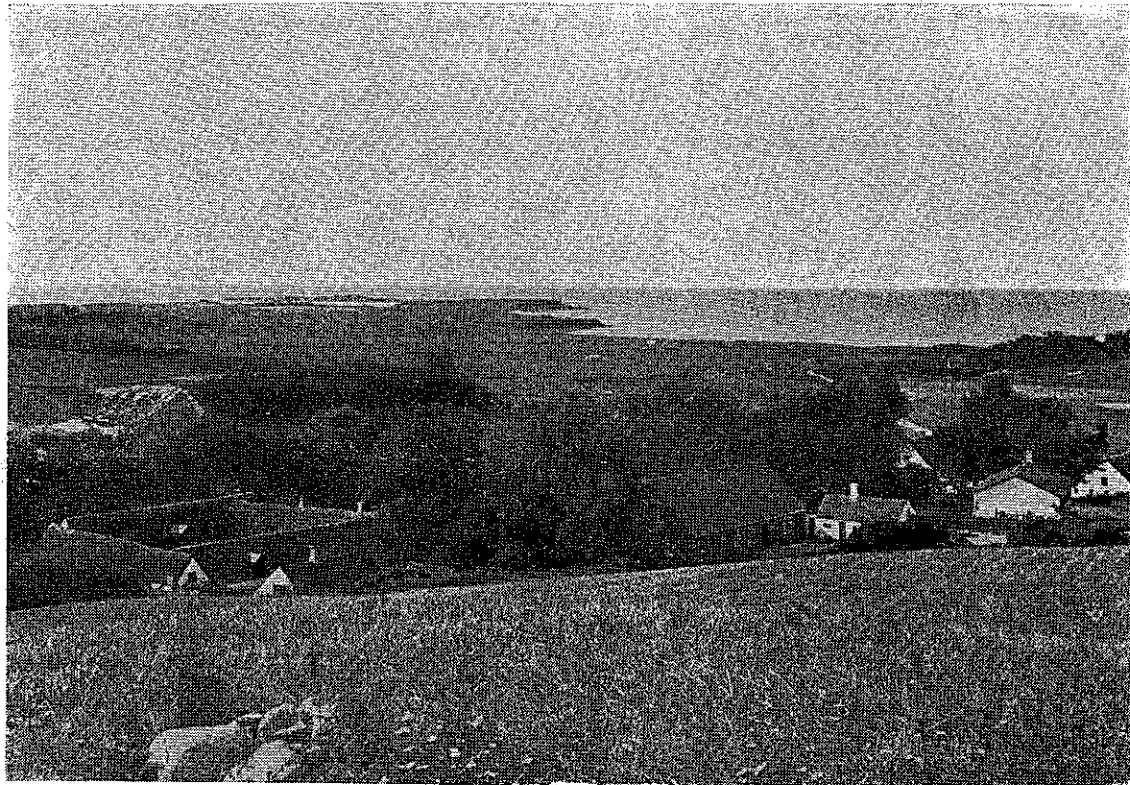
dene endnu en Gang den unge Jæger for at forvise sig om, at han er draget ud paa den lange Rejse til de evige Jagtmarker. Men den Hast, hvormed de forlader Stedet, tyder paa, at de frygter for at blive indhentet af den Faldnes Jagtfæller. De ved jo, at mod dem og deres Vaaben kan de ikke holde Stand. Dækket af Sønderstrandens lave Skrænter løber de hastigt ud mod Pladsen, hvor deres klodsede Fartøjer er trukket op. De tunge Baade bliver straks skubbet ud i Vandet, og i største Hast stager Mændene hjem mod Øen. — Men den unge Jæger, der blev ramt af den grove Kerneøkse, er ikke rejst til Jagtmarkerne hinsides. Han ligger forladt og ene derude i Krattet, hvor Sommerens lune Vinde leger med Løvet over hans Hoved. Nu og da bevæger han den ene Arm, og en svag Stønnen trænger over hans Læber. Lavt i Vester staar Maanens blege Skive, dunkelt lysende i en bleggraa Kimming, mens den gryende Dags første svage Skær farver den østlige Himmel rød og lægger et sælsomt Lys over Jægerens blege, blodige Ansigt. Da pusler det sagte i Krattet, og en Skikkelse sniger sig stille frem, halvt skjult af et Par lave Buske. En Stund bliver den staaende og spejder, men glider saa listende frem i Lysningen. Det er en ung Kvinde. Det hørgule Haar falder i tunge, tætte Bølger ned over hendes brune Skuldre. Hun trækker Vejret hastigt, i smaa, knappe Stød, som efter et hurtigt Løb. Snart faar hun Øje paa Manden, der ligger lidt længere fremme paa den aabne Plads, og et Øjeblik efter staar hun hos ham. Hun kaster sig ned og lægger Øret til hans Bryst, og en jublende Fryd lyser over hendes Ansigt. Et Par Gange lader hun sin Haand glide over hans Haar, saa rejser hun sig og rusker i Hast noget vissent Græs, som hun samler i et lille Buridt. Atter knæler hun ved hans Side, løfter varsomt hans Hoved og breder Græsset ud. Da slaar han Øjnene op og ser hende. Han forsøger at rejse sig, men blidt og nænsomt knuger hun ham tilbage paa den bløde Græspude, og atter lukker en tung Søvn hans Øjne. En kort Stund staar hun raadvild, men løber saa med lange, lette Spring mod Øst. Ude ved Stranden, der hvor Kildens klare Væld springer frem højt oppe paa Skrænten, standser hun. — Vandet? Hun har jo intet at bære det i. — I Læ af et lavt Buskads tæt

Svaleklints forblæste Skrænter.

Det romantiske Yssingkær.

Udsigt over Ordrup Næs fra Ordrup Mølle.

ved vokser i den fugtige Jord nogle store, skræppelignende Planter. Snart ser hun dem og iler derhen. Hun river i Hast det ene Blad efter det andet af Stængelen, holder dem op for Morgenens Lys og kaster dem fra sig. De er ubrugelige. Gennemhullede af Insektbid. Endelig finder hun et, som er helt. Varsomt bøjer hun Bladets Flige sammen, saa det danner en Skaal, og lader saa det kolde, klare Vand løbe i.

Saa vandrer hun langsomt Vejen tilbage, hele Tiden med den ene Haand under Bladskaalens Bund for at skaane den for Vildtjørnens hvasse Klo. Endelig staar hun igen i den store Lysning, hvor Jægeren endnu ligger i en tung Døs. Forsigtigt lader hun nu nogle Draaber af Vandet falde paa hans Pande, og en svag Skælven viser, at han er ved at vaagne. Saa aabner han Øjnene, ser forundret paa hende og hvisker hendes Navn. Klakla! Med et lille Smil holder hun Bladskaalen frem og spørger, om han vil drikke. Han svarer ikke, men Klakla er klar over, at han er tørstig. Varsomt løfter hun hans Hoved og holder Bladet med Vandet hen til hans Mund. Lidt faar han vel i sig, men det meste løber ned over hans nøgne Bryst. Med den Smule Vand, der endnu er tilbage, vasker hun, saa godt hun kan, Blødet af hans Haar og Ansigt, løser saa sit Skindskørt og tørrer ham med en blød Flig. Saa sidder hun stille en Stund og ser paa ham. Da med eet løfter hun Hovedet og lytter. Et Sted i Krattet, ikke saa langt borte, hører hun Stemmer. Hurtigt rejser hun sig, binder Skøftet om sig og raaber. Et Øjeblik efter kommer nogle Mænd løbende ind paa Pladsen. Det er Arns Jagt-fæller, der forgæves har søgt efter ham det meste af Natten. Da de hører, hvorledes det er fat med ham, laver de

i en Fart en Baare af nogle lange, tynde Grene. Da den er færdig, bliver Arn varsomt flyttet over paa den, og Klakla breder igen Græspuden ud under hans Hoved. Med noget Besvær faar de endelig Baaren ud af Krattet, og mens Morgendisen driver fin og let om de store Højder bagom Kaa Dal, bærer de hastigt Arn hjemad mod Bopladsen derinde mellem Aasens skovklædte Heller.

Et Stykke udenfor Pladsen kommer en lille Flok Kvinder og Mænd dem imøde, og en af de forreste, Arns gamle Far, spørger med Angst i Stemmen, om Arn er død. Da de faar at vide, at han lever, lyser Glæden i deres Ansigter. Mændene ved Baaren bliver nu afløst af deres Kammerater, og snart naar de den lille Hytte, hvor Arn og Klakla bor.

Nogle Børn, som staar her, ser forundret paa deres gode Ven, den stærke Arn, Bopladsens dygtigste og modigste Jæger. Han, der saa mangen Gang før har hjulpet en og anden af sine Fæller, naar de var i Fare, han ligger nu her, syg og hjælpeløs, og maa lade sig bære af de andre. Mændene hjælper Klakla med at faa Arn lagt ind paa Lejet i Hytten, hvor han snart falder i en rolig Søvn. Men udenfor staar Børnene og ser til, og en af de ældste Smaapiger trøster de andre med, at Arn snart vil blive sund og stærk igen, for Klakla kender de styrkende og lægende Urter, som vokser derude om Kilderne i Krattet ved Ore, og hun forstaar at tilberede dem, saa de lindrer Smerte og læger Saar.

— — — — Øksens Historie er blot et Fantasiløst af Livet i Oldtiden. — — — —

I mange, mange Hundrede Aar laa Næsset øde og ubeboet som en herlig Tumleplads for Vildtet, hvor Ræv

og Grævling, Hare og Raadyr, alle Strandens Fugle og de, der holdt til paa Landjorden, levede i Fred og sjældent blev forstyrret af Mennesker.

Men saa en Sommer byggede man en Gaard derude bagved Loenhøj. Det lave Jorddige, som endnu ligger her, blev voldet op som Skel i Marken, og Stendiget langt ude bag Digebakken blev sat op for at hegne den yderste Del af Næsset som Græsgang for Kreaturer.

Nu boede der saa Folk paa Næsset igen, og i mange Aar dyrkede de den smalle Jordlod, hvor Bølgeslaget — i Vinterstorm som i Magsvejr — gled ind paa begge Sider. Saa hændte det en Nat ind under Jul omkring Midten af Attenhundredtallet, at Gaarden brændte. Hvorledes Ilden var opstaaet, blev nok aldrig opklaret, og Gaarden blev ikke senere bygget op. Dens Marker og hele Næsset blev lagt ind under den inderste Gaard. Saa var Næsset igen ubeboet og øde, og kun Vildtet og Ungkreaturene tumlede om herude.

Tid efter anden blev det en kendt Sag, at der var godt med Vildt herude, og Aar efter Aar blev Krybskytternes Hærgen mere og mere ødelæggende for Vildtbestanden. Mange af dem kom i Flok sejlende dertil i deres Baade og jagede Dagen lang. Skytterne fra Herregaarden gjorde, hvad de kunde, for at fange dem, men det var ikke saa ligetil. En Dag blev en Flok af disse søfarende Krybskytter overraskede af Skytten. Han forsøgte at fratage dem deres Bøsser og deres Jagtbytte, men det gik ikke, som han havde tænkt. En tung Haglpose susede i Luften og ramte hans Hoved med et bedøvende Slag.

Længe var han vel ikke borte, men længe nok til at Krybskytterne fik Tid til at komme ombord i Skuden med alle deres Sager. Da Skytten vaagnede op, saa han deres brune Sejl et godt Stykke ude paa Sejrøbugtens blaa Bølger. En anden Gang var en enlig Jæger paa Jagt ude paa Næsset. Ogsaa han blev overrasket af Skytten og maatte løbe meget stærkt for ikke at blive fanget. For at øge Farten smed han sine Træsko, og det hjalp saa meget, at han en Stund efter kunde forsvinde bag Næsskovens tætte Fyrrestammer.

Den, der har kendt Ordrup Næs, som det saa ud for et halvt Hundrede Aar siden, vil altid mindes den Stilhed, der rugede over Ødet herude. En sælsom, koglende Stilhed, der virkede paa Sindet, saa man drømte om sære, mystiske Væsner bag Mosens Rør og under Skræntens Krat. Saaledes saa vi Drengene fra Veddinge Næsset, naar vi dengang tog derud paa vore mange spændende Togter. — Ikke som Nattejægere eller Krybskytter, men som »Mænd« paa Strandhugst. Altid var der drevet noget i Land, som interesserede os. Smaa og store Pakkasser, forskelligt formede Flasker og mange andre Ting. Smaating, som vi kunde bære, tog vi med os, men det helt store Gods, Planker og Brædder, blev, naar Vinden var i Nordvest, slæbt over paa Østsiden af Næsset og skubbet ud i Vandet her. Vi troede saa fuldt og fast, at det vilde

drive ind paa Kysten derhjemme. Vi blev dog altid skuffede, vi saa det aldrig mere. Strømmen tog det og bar det bort over Bølgerne.

Men hvad var det forresten for nogle underlige Plump og Plask, man dengang saa ofte hørte ude bag de tætte Rørholme, naar man en Stund stod betaget af Ødemarkens Mystik derude ved de stille Moser? Var det Mosekønen, der hentede Vand til sit Bryg, eller var det bare Odderens Spring efter Bytte? Det fik jeg aldrig nogen sinde opklaret paa mine mange Rejser til Næsset. Men en Dag, da jeg sammen med min lille, sorte Hund var taget en Tur derud, oplevede jeg det helt store Syn. Da vi var naaet noget ud paa Næsset, kunde jeg se, at der paa Stranden udfor Svaleklint og lidt ud i Vandet var noget, der ikke plejede at være der. Forskellige mørke Punkter bevægede sig mellem hverandre. Endelig blev jeg dog klar over, at det var Sæler. Masser af Sæler. To Hundrede eller mere vil jeg tro.

Nu var det saa bare, om vi kunde komme helt nær uden at blive set. Først maatte vi et Stykke fra Kysten og saa tilbage igen skjult af Bakken. Krybende det sidste Stykke naaede vi den gamle Tjørn paa Toppen af Svaleklint, og dækket af den kunde vi følge Sælhundenes Færd dernede.

Der var hele Tiden Slagsmaal om de store, flade Sten, hvor der var bedst at ligge. Mange af Dyrene var luffet ind paa Strandbredden og laa og dasede i Solen. »Millo« var stærkt optaget af sine fugtige Halvfættede dernede og gav nu og da et lille utaalmodigt Bjæf fra sig, og straks styrtede hele Sælflokken sig i Vandet og jøg udefter, saa det hele stod i eet hvirvlende, brusende Skum. Men naar Hunden tav, kom Sælerne tilbage, og Kampen om de store Sten fortsattes, indtil »Millo« atter bjæffede, saa stak Flokken tilsøs igen. Saadan skiftede det flere Gange, og Sælerne blev der til langt hen paa Dagen.

Nu er Næsset atter beboet. I hvert Fald om Sommeren. Glade Mennesker fra Byen har bygget deres Sommerhuse herude og nyder nu, i hele den lange Ferie, alle Næssets Herligheder. Her er Sommer og Sol over mørke Mosedyb og brune Lyngbakker, over Strandens Sten og Skræntens Krat. Her er helsebringende Havluft og den dejligste Badestrand med lange, hvide Sandrevler.

Og saa er her den mest vidunderlige Solnedgang, der ofte maler Vesthimlen med underskønne Farver og spænder Purpurfløj og Gyldensilke over fjerne, hvide Skybanker, saa de tager sig ud som rige Eventyrlande med Taarne og Tinder og med en gyngende Guldbro over lette, blaa Bølger.

Børnene tumler ellevilde omkring paa Stranden, boltrer sig i Sand og Vand og jubler om Kap med den lille, graa Lærke, der gaar paa Vingerne igen for endnu en Gang at synges en Hymne til Sommeren og Ordrup Næs.